

Verksamhetsberättelse 2003

Forskning och Utveckling Äldre i Sörmland

Box 325, 611 27 Nyköping, 0155-778 92, 070-651 06 35, 0155-21 59 10 (fax)
info@foualdre.sormland.se, www.foualdre.sormland.se

Inledning	3
Bakgrund	3
Verksamhetsidé	3
Strategi	4
Organisation och personal.....	5
Nätverk	5
Kontakt med högskolor/universitet	6
Utveckling under året som gått.....	6
Aktiviteter 2003.....	6
Projekt.....	7
Uppföljning/utvärdering.....	8
Ekonomi.....	8
Sammanfattande reflexion över det gångna verksamhetsåret.....	8
Planerad verksamhet 2004.....	9
FoU Äldres etablering och verksamhet på längre sikt.....	9

Verksamhetsberättelse 2003

Inledning

Styrelsen för FoU Äldre i Sörmland avlämnar härmed verksamhetsberättelse 2003. Året som gått är det första verksamhetsåret för FoU Äldre i Sörmland.

Bakgrund

Riksdagen fastslog i den Nationella handlingsplanen för äldrepolitiken (prop. 1997/98:113) att forskningen om äldre i Sverige är alldeles för begränsad i förhållande till de mycket stora behov av kunskap som finns. Ny kunskap behövs i en lång rad frågor som rör de äldres levnadsförhållanden, hälsa, boende, rehabilitering, användande av läkemedel, demensvård och kosthållning. Genom att utveckla en forskningsbaserad yrkeskunskap inom vård och omsorg ökar också personalens status och möjligheterna att rekrytera förbättras liksom möjligheterna att behålla personal med hög kompetens och med god motivation i arbetet. Allt för att skapa god vård och omsorg av äldre. Riksdagen beslutade därför att stödja regional och lokal forsknings- och utvecklingsverksamhet inom äldreomsorgen. En särskild satsning på regionala äldrecentra och försöksområden skulle göras. En förutsättning var att motsvarande medel ställdes till förfogande av engagerade kommuner och landsting eller via forskningsstiftelser.

Den regionala forsknings- och utvecklingsverksamheten kan ses som en länk mellan forskning och praktik och syftar till att främja hög kvalitet och effektivt resursutnyttjande. Dessa regionala kompetenscentra kan ge nationella förebilder, bidra till ny kunskap och sprida rön och resultat till en vidare krets. Varje regional FoU-enhet kan välja sin egen profil. Huvudsyftet är att stimulera en lokalt förankrad och praktisknära kunskaps- och verksamhetsutveckling inom vård och omsorg för äldre. Riksdagen avsatte 37 mkr för åren 1999-2001. Kommunförbundet Sörmland ansökte men fick avslag.

I den Nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvården (prop. 1999/2000:149) anförde regeringen att det var angeläget att fortsätta satsningen på uppbyggnad och utveckling av regionala FoU-enheter under åren 2002-2004. Regeringen ansåg också att FoU-enheter inom äldreområdet behövde etableras i regioner där sådana saknades. Nya medel avsattes och 47 mkr fördelades varav Kommunförbundet Sörmland fick 3 mkr för de tre åren. Villkoren för etableringsstöd är, förutom 50 % egen finansiering, att

- 1) Verksamheten ska ha som mål att utveckla verksamheten inom vård och omsorg för äldre.
- 2) Verksamheten ska stimulera till en lokalt förankrad och praktisknära kunskapsutveckling inom både äldreomsorg och äldrejukvård.
- 3) En utgångspunkt bör vara den äldres behov och upplevelser.
- 4) En annan utgångspunkt bör vara att främja personalens lärande i arbetet.

I Socialstyrelsens beslut (020704) anges följande specifika villkor:

- 1) att hälso- och sjukvårdens behov beaktats
- 2) att aktiviteterna tillgodoser personalens utvecklingsbehov
- 3) att brukarperspektivet tillgodoses.

I Uppföljning av den Nationella handlingsplanen för äldrepolitiken (Skr 2002/03:30) återoppar regeringen Socialstyrelsens slutrapport kring densamma. I slutrapporten görs bedömningen att de hittillsvarande erfarenheterna av FoU-verksamheterna är positiva. Nya samverkansformer mellan huvudmännen har utvecklats samtidigt som strukturer och relationer växer fram mellan kompetenser inom universitet/högskola och den praktiska äldreomsorgen och vården. Regeringen bedömer att en bred och mångsidig forskning kring äldres behov är av avgörande betydelse för att på sikt ge ett värdefullt tillskott till att äldreverksamheterna på ett ändamålsenligt sätt anpassa efter förändringar av de äldre vårdbehov.

Mot denna bakgrund inrättades FoU Äldre i Sörmland hösten 2002.

Verksamhetsidé

FoU Äldre i Sörmland vill vara en länsövergripande resurs för kommunernas och landstingets äldreverksamheter och bidra till en kompetens- och kunskapsutveckling för de anställda. FoU Äldre i

Sörmland vill stödja och stimulera anställda att ta initiativ till olika former av forsknings- och utvecklingsarbeten. FoU Äldre vill särskilt uppmuntra till forsknings- och utvecklingsarbeten som handlar om samverkan mellan olika huvudmän och personalgrupper, om kvalitetsfrågor och om äldres inflytande i vård- och omsorgsverksamheter.

FoU Äldre i Sörmland använder följande definition på FoU:

"FoU är en förkortning av begreppsparet *forskning och utveckling* där

- "F" står för *forskning* och innebär ett systematiskt sökande efter ny kunskap med krav på vetenskaplighet i metod och tillvägagångssätt
- "U" står för *utveckling* och innebär ett systematiskt och metodiskt bedrivet arbete i syfte att praktiskt utveckla och förbättra verksamheter.

FoU Äldre i Sörmland vill betona mellanledet "och" i begreppsparet. Det betyder att vi ser som vår främsta uppgift att utgöra en brygga mellan forskning och utveckling och att främja olika former av kopplingar mellan teori och praktik, reflektion och handling. FoU Äldre i Sörmland stödjer projekt som kan ha olika grad av forsknings- och utvecklingsinriktning. Det gemensamma är att man i projektverksamheten eftersträvar dialog och utbyte mellan forskning och praktik. På så sätt vill FoU Äldre i Sörmland medverka till att skapa lärande organisationer och en kvalitetsutveckling inom länets äldreverksamheter."

Strategi

FoU Äldre i Sörmland arbetar utifrån denna verksamhetsidé med en fyrdelad FoU-strategi:

- 1) att skapa möjligheter för olika former av kunskaps- och erfarenhetsutbyte
- 2) att tillhandahålla handledning och ge metodstöd
- 3) att ge ekonomiskt stöd till forsknings- och utvecklingsarbeten
- 4) att ta initiativ till länsövergripande FoU-projekt.

1) Möjligheter för olika former av kunskaps- och erfarenhetsutbyte

Olika mötesplatser anordnas och avses både möten mellan anställda – inom olika organisationer och från olika håll i länet – och möten mellan forskare och praktiker. Med forskare avses såväl forskare från regionens egen högskola, Mälardalens Högskola MdH, som forskare från andra högskolor och universitet.

Den vanligaste formen av mötesplats har under året varit FoU Café. Dess syfte är att vara ett tillfälle där något aktuellt ämne presenteras och möjlighet ges till en stunds eftertanke och diskussion över en kopp kaffe.

Andra former för kunskaps- och erfarenhetsutbyte är seminarier, föreläsningar, nyhetsbrevet FoU Bladet, FoU Äldre i Sörmlands egen hemsida m.fl. möjligheter.

2) Handledning och metodstöd

Ett annat sätt att stödja kunskapsutvecklingen är att erbjuda stöd till olika projekt och aktiviteter som planeras/startas i kommunernas och landstingets verksamheter. FoU Äldre i Sörmland erbjuder att ställa handledare till förfogande för handledning och att ge metodstöd i arbetet, bland annat genom FoU Äldre i Sörmlands egen FoU-handledare, Harriet Berthold.

Kursen "Ta steget – en introduktionskurs i FoU-arbete" är ett sätt att ge stöd. Kursen ger gruppdeltagarna stöd att formulera och utveckla tankar kring ett projekt eller kring en utvecklingstanke. Detta är ett bra sätt att tillgodose det lokalt förankrade och praktiktäna perspektivet.

3) Ekonomiskt stöd

För att stimulera anställda att vilja gå in i FoU-projekt finns möjligheten att ansöka om visst ekonomiskt stöd till projekt. Många projektledare driver utvecklingsarbetet parallellt med ordinarie arbete. Det kan innebära att grundarbete, t.ex. dokumentation, analys eller utvärdering, blir lidande. Genom FoU Äldre i Sörmland erbjuds möjlighet att ansöka om medel för att kunna frikopplas från ordinarie arbete under en viss tid för detta arbete.

4) Initiativ till egna FoU-projekt.

FoU Äldre i Sörmlands styrelse har en bred kompetens och erfarenhet. För att tillvarata den kan styrelsen även initiera egna länsövergripande FoU-projekt. Exempel på ett sådant är nuvarande planer under arbetsnamn "Äldre och Läkemedel".

Organisation och personal

FoU Äldre i Sörmland tillkom efter beslut i Kommunförbundets i Sörmland styrelse juni 2002. Formellt startade verksamheten den 1 oktober 2002 men reellt var starten den 7 mars 2003. Verksamheten är ett projekt där kommunerna, landstinget och Mälardalens Högskola samverkar. (Nyköping har dock en reservation i sitt beslut.) Verksamheten är idag ett projekt t.o.m. 2004.

FoU Äldres i Sörmland kontor ligger integrerat i Regionförbundet Sörmlands lokaler i Nyköping. Regionförbundet är huvudman för FoU Äldre i Sörmland. (Kommunförbundet Sörmland lades ner 1 juli 2003 och Regionförbundet Sörmland bildades.) Regionförbundets styrelse har dock delegerat beslutsrätten till styrelsen för FoU Äldre i Sörmland. Det innebär att FoU-styrelsen är en operativ styrelse inom den ekonomiska ram som gäller. FoU-styrelsen består av tjänstemän från de olika deltagande huvudmännen (kommunerna, landstinget och Mälardalens Högskola). Ledamöterna har olika bakgrund för att få så bred kompetens som möjligt.
(Se bilaga 1)

FoU-samordnare Mats Ericsson är projektanställd på heltid t.o.m. 2004. Mats är socionom och har varit Vård- och Omsorgschef/socialchef i 15 år i Oxelösunds kommun.

FoU-handledare Harriet Berthold projektanställdes 15 september på 50 % t.o.m. 2004. Harriets bakgrund är sjuksköterska, vårdlärare, högskolelektor och doktorsexamen i medicinsk vetenskap 1989 med avhandlingen "Intermittent sjukhemsvård – en växelvårdsstudie". Tjänsten hos FoU Äldre i Sörmland kombineras med en 50 % forskartjänst vid Karolinska Institutet.

Viss administrativ hjälp köps av Regionförbundet Sörmland.

Nätverk

Kommunförbundet Sörmland hade en Vård- och Omsorgsberedning (VOMS) med politiska företrädare från kommunerna och landstinget. Den grupperingen upphörde den 1 juli 2003 i samband med att Kommunförbundet upplöstes och ersattes av Regionförbundet Sörmland. Under hösten har diskussioner pågått huruvida Regionförbundet skulle bilda en ny beredning. I december beslutade Regionförbundets styrelse att ej tillsätta någon sådan beredning.

Till VOMS fanns en tjänstemannagrupp bestående av chefer och utvecklingsansvariga (VOMS-proj). Den upplöstes också i somras. Vid planeringsmöte den 10 oktober 2003 uttryckte förvaltningscheferna inom primärkommunerna behov av ett nätverk för chefer för bland annat FoU-frågor. I den grupperingen vill cheferna också att landstingets chefer ska ingå. Denna fråga har bollats vidare till landstingsledningen.

Diskussioner pågår för närvarande hur sådana nätverk ska se ut. Ett inplanerat möte i mars 2004 leder förhoppningsvis till att FoU Äldre i Sörmland startar nätverk för förtroendevalda respektive chefer.

FoU Äldre är medlem i Intresseföreningen för FoU-miljöer inom välfärdsområdet.

FoU Äldre har regelbundna möten med FoU Västmanland. Mälardalens Högskola har samma kontaktperson i FoU Äldre som i FoU Västmanland.

Med Landstingets Allmän Medicinska Centrum (AMC) sker också regelbundna möten. Deras chef ingår även i FoU Äldres styrelse.

Ett annat nätverk, Äldreakademien, beskrivs nedan under rubrik "Kontakt med högskola".

I Eskilstuna kommuns äldreverksamhet finns ett antal vårdambassadörer. I Strängnäs kommun finns ett antal kvalitetsombud. Dessa grupper kommer att få mötas i FoU Äldres regi för att se vad det kan ge för intressanta uppslag. På motsvarande sätt vill FoU Äldre i Sörmland medverka till liknande nätverk.

Kontakt med högskolor/universitet

I styrelsen för FoU Äldre i Sörmland ingår en representant för Mälardalens Högskola (MdH). Han är tillika föreståndare för högskolans Centrum för Välfärdsforskning.

Inom högskolan finns en enhet för äldres vård och omsorg. Till vardags kallas den Äldreakademin och består av lärare och forskare vid MdH. Arbetet sker i samverkan mellan Institutionen för Samhälls- och Beteendevetenskap (ISB), Institutionen för Vård- och folkhälsovetenskap (IVF) och Karolinska Institutet (KI).

Under året har 4 sammankomster med representanter för Äldreakademin skett. Ett konkret resultat är ett FoU Café den 26 november i Flen som skedde i samverkan med MdH. Förutom att högskolan stod för föredragshållare gavs information om kommande högskolekurser samt att en studievägledare fanns på plats.

FoU Äldre i Sörmland har även varit i kontakt med Hälsohögskolan, Linköpings Universitet. Hälsohögskolan bedriver sjuksköterskeutbildning i Nyköping. Nyköpings kommun håller på, i samverkan med Hälsohögskolan, att starta en FoU enhet i Nyköpings kommun. Information om FoU Äldre i Sörmlands verksamhet har givits inför deras ledningsgrupp (där Linköpings Universitet ingår) och man har enats om att samverka med de olika enheterna.

Genom FoU-handledaren har FoU Äldre i Sörmland också en ingång till Karolinska Institutets olika institutioner.

Utveckling under året som gått

Under året har FoU Äldre i Sörmland fortsatt det planerade förankringsarbetet i länets kommuner och landsting. Det är en långsiktig och tålmodig process att införa en FoU-enhet. Bland annat har FoU-samordnaren besökt alla kommunernas ledningsgrupper.

FoU Äldre har anordnat 13 FoU Caféeer och 2 föreläsningar under 2003. Ytterligare 3 FoU Caféeer, som tillhörde 2003 års "kvot", har flyttats och skedde under januari 2004. Vidare har vi under 2003 gett ut 3 nyhetsbrev - FoU Bladet. Genom dessa förmedlas bland annat aktuell forskning i kompetenshöjande syfte.

Under rubrik "Aktiviteter" nedan framkommer alla aktiviteter som gjorts under året i FoU Äldre i Sörmlands regi.

Under år 2003 har FoU Äldre i Sörmland beviljat bidrag till två projekt. Se mer under rubrik "Projekt". Totalt inkom åtta olika ansökningar, varav fyra bedömdes vara i behov av komplettering.

Behovet av vetenskaplig kompetens har tillgodosetts genom att FoU Äldre i Sörmland under hösten har anställt en disputerad forskare som FoU-handledare. I styrelsen finns ytterligare forskarkompetens. Dels från landstingets FoU miljöer, dels från Mälardalens Högskola.

Aktiviteter 2003

I linje med strategin att skapa möjligheter för olika former av kunskaps- och erfarenhetsutbyte har under 2003 följande aktiviteter anordnats.

Föreläsningar:

"Upptaktsseminarium" 7 mars i Katrineholm med FoU i Väst chef Elisabeth Hajtowitz som föreläste om hur startsträckan för en FoU enhet kan se ut. Ett 80 tal deltagare från hela länet, varav ett flertal förtroendevalda, kom trots snöstorm.

"Äldreomsorgens chefer – bättre än sitt rykte". Föreläsning i Katrineholm den 5 november med fil.dr. MariaTullberg som presenterade sin forskning kring ämnet. Cirka 80 deltagare.

FoU Caféeer:

20 maj. "Dagverksamhet för demenssjuka personer ur deltagarnas perspektiv." FoU Café i Katrineholm där kurator Bertha Ragnarsdottir presenterade sin magisteruppsats. 19 deltagare.

21 maj. "Meningsfulla aktiviteter i vardagen – en studie om äldre på äldreboende." FoU Café i Eskilstuna där arbetsterapeut Marie Holmberg presenterade sin C-uppsats. 11 deltagare.

22 maj. "Meningsfulla aktiviteter i vardagen – en studie om äldre på äldreboende." FoU Café i Flen där samma C-uppsats som i Eskilstuna presenterades. 18 deltagare.

26 maj. "Dagverksamhet för demenssjuka personer ur deltagarnas perspektiv." FoU Café i Vingåker där samma magisteruppsats som i Katrineholm presenterades. 28 deltagare.

3 juni. "Nätverk för kompetensutveckling inom demensomvårdnaden." FoU Café i Gnesta där områdeschef Ann-Katrine Karlsson presenterade ett projekt från Flen. 13 deltagare.

4 juni. "En god granne." FoU Café i Vagnhärad där enhetschef Annika Gustafsson presenterade ett utvecklingsprojekt från Eskilstuna. 9 deltagare.

5 juni. "Anhörigas situation kring en make eller makas flytt in på särskilt boende." FoU Café i Oxelösund där med.dr. Jonas Sandberg presenterade sin doktorsavhandling. 10 deltagare.

10 september. "Öppna ditt sinne inför förändring." FoU Café i Strängnäs där sjukgymnast Kristina Kindblom-Rising presenterade sin undersökning om vårdpersonalens benägenhet att förändra och bibehålla ett arbetssätt efter kurs. 12 deltagare.

24 november. "Vårdarsång som kommunikation i demensvården." FoU Café i Eskilstuna där med.dr. Eva Götell presenterade sin doktorsavhandling. 47 deltagare.

26 november. "Hur upplever en äldre man eller kvinna sin partners flytt till sjukhem?" FoU Café i Flen där med.dr. Jonas Sandberg presenterade sin doktorsavhandling. 44 deltagare.

27 november. "Äldres kost – när och hur?" FoU Café i Oxelösund där dels distriktsläkare Anette Bjerg presenterade sin undersökning om nutritionstillståndet hos personer som flyttat till äldreboende, dels Birgitta Sääf, MAS, och utvecklingsledare Maria Hebo vid Äldrecentrum i Östergötland presenterade ett utvecklingsarbete kring förändrad måltidssituation på ett äldreboende. 23 deltagare.

4 december. "Äldres kost – när och hur?" FoU Café i Vingåker där samma utvecklingsarbete kring förändrad måltidssituation på ett äldreboende presenterades. 14 deltagare.

8 december. "Hur svarar man på bästa sätt när mamma ska hem till sin mamma?" FoU Café i Gnesta med kurator Bertha Ragnarsdottir utifrån sin magisteruppsats talade om ett förhållningssätt inom demensomvårdnad. 37 deltagare.

Kurs/handledning:

"Ta steget - Introduktionskurs i FoU-arbete". Startade 6 november och avslutades den 29 januari. 6 deltagare.

Totalt har nästan 450 personer deltagit i FoU Äldre i Sörmlands aktiviteter under 2003.

Under året har också FoU-samordnaren åkt runt och vid ett 60-tal tillfällen marknadsfört verksamheten. Detta har skett vid besök på samtliga kommuners ledningsgrupper, möten med förtroendevalda i länet, andra FoU-enheter, andra enheters aktiviteter m.m.

Projekt

I linje med strategin att ge ekonomiskt stöd till forsknings- och utvecklingsarbeten har under 2003 stöd beviljats till två projekt. Totalt inkom åtta olika ansökningar om projektstöd varav två beviljades, två avslogs och fyra fick erbjudande att via handledning och utbildning återkomma med tydligare ansökningar och utvecklade projektplaner.

Det ena projektet som beviljades stöd, "Kartläggning av nutritionstillståndet hos personer som blir aktuella för att flytta från enskilt till särskilt boende inom Oxelösunds kommun", har slutförts under året. Projektledare var distriktsläkare Anette Bjerg, Oxelösund. Anette har skrivit en rapport i samband med en kurs i grundläggande forskningsmetodik för läkare i primärvård anordnad av Institutionen för

folkhälso- och vårdvetenskap, Uppsala universitet. Hon har också deltagit i ett FoU Café och där redogjort för sina rön. Projektet beviljades 35 000 kronor.

Det andra projektet, "Utveckling av samarbetet kring demenssjuka", bland annat genom skapande av ett Geriatriskt Öppenvårdsteam (GÖTE), pågår fortfarande. Projektet sker i samverkan mellan Landstinget och Eskilstuna kommun. Projektledaren, sjuksköterska Göran Fyhr, Eskilstuna, kommer att skriva en projektrapport i samband med 40 poängs utbildning i Psykogeriatrik, Hälsohögskolan, Institutet för Gerontologi, Jönköping. Projektet beviljades 25 000 kronor.

Uppföljning/utvärdering

Vid FoU Äldre i Sörmlands FoU Caféeer görs en enkät. Deltagarna fyller i den innan man går varför svarsfrekvensen är väldigt hög. Av totalt 251 enkätsvar avseende nyttan av vad man hört svarar 37,8 % att man tror att man kommer ha stor nytta i arbetet av vad man hört, 45,4 % till ganska stor del, 16,3 % till mindre del och 0,5 % inte alls.

Under våren 2004 kommer en uppföljning göras där bl.a. frågan "hur blev det", dvs. om känslan av nyttan i arbetet finns kvar efter cirka 9-10 månader, ställs till de som deltagit i FoU Caféeer våren 2003.

Ekonomi

FoU Äldre i Sörmlands finansiering har under åren 2002-2004 varit 50 % från staten, landstinget 20 % och kommunerna, efter invånarantal, 30 % av intäkterna. Under åren 2002-2004 beräknas de totala intäkterna till 6 mkr.

För närvarande framför representanter från Socialdepartementet att staten ej kommer att fortsätta med ekonomiskt stöd. Det pågår dock ett kraftfullt argumenterande från Socialstyrelsen, Landstings- och Kommunförbunden, olika forskningscentra, utvärderingen kring Ädel efter 12 år, m.fl. instanser om behovet av fortsatt ekonomiskt stöd från staten.

Från första året (2002) fördes ett överskott över till 2003. Orsaken till detta var att FoU Äldre i Sörmland fick bidrag på 500 tkr från staten för år 2002 men verksamheten bedrevs bara från 1 oktober och då enbart med 50 % samordnare. År 2003 gav ett nytt överskott. Orsaken till detta är bland annat att starten för enheten skedde mars 2003, att kunskap om FoU-enheten inte blivit spridd ute i alla organisationer samt, att vi delvis underskattat den tidsram som förankring och etablering av en FoU-enhet innebär. Ju mer känd verksamheten blir desto mer ansökningar och kontakter tas med FoU Äldre i Sörmland. Vid första ansökningstillfället 2004 beviljades fyra projekt handledning och ekonomiskt stöd. I kalkylerna för framtiden beräknas en budgetomslutning på cirka 2,3 mkr per år motsvara de förväntade behoven och efterfrågan.

År 2004 startar sålunda med ett sammanlagt överskott på omkring 1,7 mkr. Under Rubrik "FoU Äldres etablering och verksamhet på längre sikt" framgår förslag på hur disponera dessa överskott.

Sammanfattande reflexion över det gångna verksamhetsåret

FoU Äldres bärande idé är att stimulera och stödja olika aktiviteter som innebär en kunskaps- och kompetensutveckling i den dagliga verksamheten. För verksamheterna är det viktigt att få mjukstarta. Att starta en utvecklingsdiskussion med intresserade undersköterskor eller vårdbiträden genom att föra in det akademiska och forskningsinriktade språkbruket kan skrämja bort den mest intresserade! FoU Äldre i Sörmlands styrelse anser att processen måste få löpa, att man tar små kliv hela tiden, att ribban successivt höjs, att någon anställd kanske väljer att studera vidare och till slut finns ett arbetssätt där erfarenheter från vetenskap och beprövad erfarenhet är ett naturligt inslag i vardagen.

Det går inte att förvänta mätbara resultat eller effekter efter så kort tid som cirka ett år. Införandet av en FoU-enhet är en långsiktig process som berör alla nivåer och kräver att dessa känner att de äger FoU-frågan. Detta är också erfarenheterna från andra etablerade FoU-enheter. Socialstyrelsen har i sin Slutrapport kring "Nationell handlingsplan för äldrepolitiken" (2002) beskrivit det på följande sätt:

"Att bygga upp ett forsknings- och utvecklingscenter innebär att finna nya former för samverkan mellan olika yrkesgrupper som personal inom socialtjänst, sjukvård och forskning. Respektive yrkesområde har ett eget språk, en egen kultur och ett eget synsätt på det man arbetar med. För att kunna bistå den enskilde brukaren och/eller de anhörigas behov behövs ett gemensamt ställningstagande och synsätt från de yrkesmänniskor som den

enskilde är beroende av. FoU-centren med sin verksamhetsidé om att närmare knyta samman den praktiska verksamheten med forskning och utbildning skulle kunna göra en sådan utveckling möjlig. Detta är en av utmaningarna med FoU-centrens verksamhet och det åstadkommes inte omedelbart.

Att bygga regionala FoU-strukturer är en långsiktig process. Det behövs tålmodigt arbete och engagemang men framför allt en gemensamt formulerad målsättning som fler än de FoU-ansvariga står för. Även verksamhetsansvariga, politiker och andra intressenter måste känna att de äger frågan för att det forsknings- och utvecklingsarbete som bedrivs i regionen strävar åt samma håll med likvärdig utgångspunkt. Det kan inte vara FoU-centrens sak att ensamma utveckla vård- och omsorgsarbetet, öka personalens kunskapsintresse och sprida kunskaper mellan kommunerna och organisationer. Det måste ske i samklang med kommunernas övergripande målsättningar för vård- och omsorgsarbetet för de äldre och det övriga arbete som kommuner och landsting gör för att uppnå dessa mål". (Slutsatser, sid. 186 ff.)

Planerad verksamhet 2004

Minst 10 utvecklingsprojekt får handledning via FoU Äldre i Sörmland.

3 omgångar av kursen "Ta steget" startas.

2 kurser kring "Informationssökning" startas.

16 FoU Caféter anordnas (utöver 3 i januari).

Uppföljningar av FoU Caféerna under 2003 görs.

1 länsprojekt, "Äldre och läkemedel", startas.

4 nummer av FoU Bladet kommer ut.

Nätverk för förtroendevalda respektive chefer startas.

2 föreläsningar hålls under hösten (utöver de 2 som skedde i januari 2004).

FoU Äldres etablering och verksamhet på längre sikt

FoU Äldre i Sörmlands uppfattning är att behovet av kunskaps- och kompetensutveckling är stort och att FoU Äldre i Sörmlands verksamhetsidé och strategi kan bidra kring detta. Precis som de flesta andra FoU enheter i Sverige lever FoU Äldre i Sörmland idag med beslut till och med 2004.

Styrelsen för FoU Äldre i Sörmland har tagit fram ett förslag till de olika huvudmännen som innebär att verksamheten föreslås fortsätta i projektform och omfatta åren 2005-2009, dvs. ytterligare 5 år. Därefter bör verksamheten vara så etablerade att det kan bli en permanent verksamhet!

FoU-styrelsen föreslår också att finansieringen sker på samma principer som nu, dvs, att Landstinget svarar för 40 % och kommunerna, efter invånarantal, för 60 % av intäkterna. Dessutom är förhoppningen naturligtvis att staten tar beslut att fullfölja sin satsning på regionala och lokala FoU miljöer genom att införa ett årligt verksamhetsbidrag.

Genom att FoU-enheten har ett samlat överskott föreslår styrelsen att det fördelas på åren 2005 och 2066 vilket får till följd att avgiften från huvudmännen kan sättas till samma belopp som under 2004.

Tidplanen är att Regionförbundet Sörmland i april 2004 fattar ett inriktningsbeslut om fortsättning samt att huvudmännen därefter förväntas fatta sina beslut. För att kunna stödja aktiviteter under hösten 2004 med bäring över årsskiftet bör frågan om FoU Äldre i Sörmlands fortsättning helst behandlas före sommaren.

Den inslagna vägen, att stimulera och stödja olika forsknings- och utvecklingsprojekt i verksamheterna parat med anordnande av mötesplatser för kunskaps- och erfarenhetsutbyte, anser styrelsen för FoU Äldre i Sörmland vara en framkomlig väg. Det är en lokalt förankrad och praktisk kunskapsutveckling!